

17.55x20.35	1/2	עמוד 14	הארץ - the marker	22/07/2018	64468852-3
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330					

הפורום מאמרים, פרשנויות וניתוחים באתר www.themarker.com

ברעיזת אדמה, הראשונים שיעזרו לכם יהיו השכנים

מושג חמקמק. בתקופות שגרה רמת הקשב של הציבור לסיכונים פוטנציאליים שונים נמוך כה באופן טבעי. קשה לדמיין אירוע הזורע הרס וחורבן כאשר היומיום רווי בהתמודדויות שגרתיות, ואירועים "שוברי שגרה" – לטוב ולרע – כרמה האישית מהווים את עיקר העיי סוק היומיומי: בעבודה, בטיפול בבני משפחה, בבחירת יעד לחופשה. בנוסף, אירועי חירום נתפשים כרחוקים ("לי זה לא יקרה"), היכו לת להתמודד נתפשת כגבוהה ("יהיה בסדר", "נעבור את הגשר כשנגיע אליו") או שהשליי טה במצב נמוכה ולכן אין טעם להשקיע בהעי רכות ("מה שיהיה יהיה").

כמו כן, לצערנו הרב, הניסיון, בהתמודדות עם מצבי חירום שונים, בעיקר בחיפה – כמו נפילות הטילים במלחמת לבנון השנייה, השי ריפה בכרמל (2010) והשריפות בנובמבר 2016 – מביא למודעות גבוהה יותר לסיכונים, אך לא בהכרח למוכנות בפועל. לאור זאת, על אף שרמת הסיכון הנתפש גבוהה, אורחים אינם

ברגעים הראשונים, בתוך הקושי והאי־ודאות, צפויים להופיע גילויי אחווה ודאגה לזולת. כאן טמונה המוכנות האמיתית

נוטים להתכונן לחירום באופן מעשי. יתרה מזאת, ככל שארגוני החירום נתפשים כמוי כנים יותר – מבצעים תרגולים שבהם משי תתפת האוכלוסייה, מפרסמים כי נרכש ציוד וכו' – כך האורחים נוטים להתכונן פחות, שכן רווחת התפישה כי "בעת הצורך, ארגוני החיי רום יטפלו בי".

כאן מתעוררת הכעיה האמיתית. בעת אירוע חירום רחב היקף, כמו רעידת אדמה הרסנית – סיועם המיירי של ארגוני ההצלה

מצבי חירום
כרמית רפפורט

ביום השריפה בחיפה, בנובמבר 2016, בתי חילתה ממש, כשענני העשן השחור החלו מיתמרים מעל האזור שבו נמצא גן הילי דים שבו בני לומר, היה ברור כי יש להגיע אל הגן ולאסוף את הילדים. עומסי התנועה מנעו ממני להגיע אל הגן במהירות, ולאחר שאחת האמהות הציעה בקבוצת הוואטסאפ של הגן לחלי משם ילדים, נפגשתי בזכותה עם בני שהיה רגוע לחלוטין. פועלה האמיץ של האם – הבלתי מובן מאליו – ממחיש ביתר שאת את חשיבותם של הקשרים החי ברתיים וכוחה של הקהילה בהתמודדות עם מצב חירום.

סדרת רעידות האדמה (בעוצמה חלשהי בינונית) באזור הצפון החדש מהווה תזכורת לחשיבות המוכנות וההתמודדות בחירום בשני מישורים מרכזיים: המערכות הלאומיות והאזורי חים. ברמה הלאומית, הוגדרה מסגרת היערכות לקראת רעידת אדמה הרסנית המבוססת על תרי חיש ייחוס המפרט את רמות הסיכון באזורים שרי נים בישראל, כולל עבור מבני ציבור (בתי הולים ובתי ספר) והרשויות המקומיות.

ברור כי הדרך אל מוכנות ברמה הלאומית עוד ארוכה מאוד, על אף ניסיונות לקדם חי זוקי מבנים באמצעות תוכניות לאומיות כגון פינוי־בינוי ותמ"א 38. עם זאת, גם לאזרחים ולקהילות יש חלק משמעותי במוכנות לחיי רום, ולרעידות אדמה בפרט, ויש צורך להי תייחס לכך.

מבחינת האזרח, מוכנות למצבי חירום היא

12.7x18.91	2/2	15 עמוד	הארץ - the marker	22/07/2018	64468853-4
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330					

תרגיל רעידת אדמה. הסיוע המיידני של ארגוני ההצלה עלול להיות מוגבל צילום: עבדאללה שמא

והמשמעותית. הכרת הנחיות ההתגוננות במצבי חירום שונים, שיח משפחתי אודות התפקוד בחירום (מי אוסף את הילדים? איפה נפגשים כאשר אין תקשורת?), יכולת להעניק סיוע רפואי ראשוני, היכרות עם המשאבים הקהילתיים (ועד השכונה, המתנ"ס, חנויות ושירותים מקומיים) וחיווק הקשרים החברתיים – כל אלה הן פעולות מוכנות שיאפשרו את התפקוד המיידני, של לפחות חלק מהגורמים באזור הנפגע, כדי לתת סיוע חיוני ואף מציל חיים עד להגעת כוחות ההצלה. המשאבים החיוניים ביותר הם, קודם כל, האנשים שסביבנו.

הכותבת היא מנהלת המכון לרנוולציה של מצבי חירום ואסון במרכז האקדמי למשפט ולעסקים

עלול להיות מוגבל. הנגישות לאתרי הרס שונים עלולה להתעכב בשעות ואף ימים. הסיוע המיידני יינתן בידי גורמים מקומיים, כמו שכנים, מורים, בעלי עסקים באזור, ועל בסיס אמצעים ומשאבים זמינים בקהילה – מרפאות מקומיות, רכבים פרטיים ומוסדות שלא ניווקו. מכאן עולה חשיבות המשפחה והקהילה שבאה לידי ביטוי בעזרה הרדית, מיידית ומורטלית לצרכים של האוכלוסייה באזור הנפגע. שכנים יידעו לברוק אם הריירת המבוגרת באחת הקומות זקוקה לעזרה – ויגיעו אליה, הורים לילדי גן בשכונה יעבירו מידע אודות מצב הילדים באמצעות קבוצות וואטסאפ משותפות. יושב ראש ועד הבית יסגור את ברו הגז הראשי. ברגעים הראשונים, בתוך הקורשי והאירודאות, צפויים להופיע גילויי אחווה ודאגה לזולת. כאן טמונה המוכנות האמיתית